Ensiaskel suuriin nelivetoihin

Roadless Ploughmaster 90

■ Kimmo Kotta

Pieniä nelivetotraktoreita alettiin tehdä pian sotien jälkeen, mutta yli 80-hevosvoimaisiin maataloustraktoreihin soviteltiin vetäviä etuperiä vasta 60-luvulla.

USA:n ensimmäisiä olivat 101 hv:n Minneapolis-Moline G706 ja 80 hv:n Oliver 1800, jotka molemmat esiteltiin vuonna 1962. Saksalaismerkeistä varhaisimpia isoja nelivetoja edustivat pari vuotta nuoremmat Deutz D80A ja Schlüter S900V, jotka olivat kumpikin 80-hevosvoimaisia.

Englantilaiset olivat tuossa vaiheessa valmistaneet nelivetoja jo tuhatmäärin, mutta asialla eivät olleet varsinaiset tehtaat, vaan pikkupajat. Ensimmäisen tehokkaamman britti-nelivedon kokosi Roadless.

Lisää tehoa omalla vastuulla

Roadless oli vuodesta 1956 lähtien tehnyt Majoreista nelivetoisia varustamalla ne liittoutuneiden ylijäämävarastoista hankituilla GMC-kuorma-autojen etuakseleilla.

Etuperälle saatiin voima italialaisen Segre-Amarin patentoimasta jakolaatikosta, joka asennettiin vaihteiston ja perän väliin. Näitä Manuel-Majoreita käytettiin maatalouden lisäksi runsaasti maansiirtotöissä. Manuelissa piti pyörä, mutta voimasta tuli usein puutetta.

Fordin 6-sylinterinen kuorma-auto- ja teollisuusmoottori 590E oli alun perin suunniteltu myös traktorikäyttöön, mutta Fordilla ei uskottu Majorin voimansiirron kestävän lisärasitusta ilman merkittäviä muutoksia. Voimanlisäyshankkeesta luovuttiin.

Roadless valmisti kuitenkin koemielessä vuoden 1961 alussa 23 takavetoista kuutos-Majoria. Risteytys onnistui ja firma uskalsi seuraavan vuoden aikana kasata 6-pyttyisen nelivedon.

Tässä Roadless Ploughmaster (”kyntömestari”) 6/4 -mallissa etuakseli asennettiin normaalia taaemmaksi, millä saatiin kääntösäde pienemmäksi ja painojakauma edulliseksi. Taka-akseleita vahvennettiin, voimansiirtoon tuli paremmat laakerit ja kytkin vaihtui 13-tuumaiseksi.

Tehonnostosta ei aiheutunut suurempia ongelmia, mikä oli Roadlessin onni, sillä isomman moottorin takia Ford sanoutui irti kaikista takuuvastuista. Raskaasti painotettu etuakseli toi suunnittelijoille ja huoltomiehille harmaita hiuksia senkin edestä. Perus-Manuelin kaltaista menestystuotetta ei tästä 76 hv:n nelikosta tullut. Vuoteen 1965 mennessä valmistui vain 200 konetta.

Uuden Ford-traktorisarjan myötä Roadlessiin peruskoneeksi vaihtui vuoden 1964 lopussa Ford 5000, josta viriteltiin entiseen tapaan myös 6-sylinterinen versio kesäkuuhun 1965 mennessä.

Moottorina oli edelleen 590E, mutta tällä kertaa 90-hevosvoimaisena. Etuakselina oli tuttu murheenkryyni GMC:stä. Painojakautumasyistä akseli oli jälleen niin takana, että koko pitkän traktorin akseliväli oli pienempi kuin normaalissa Ford 5000:ssa. Muutamille koneille tapahtuneiden ilkeiden rusahdusten jälkeen päätettiin akselit varustaa vankemmilla tasauspyörästöillä. Samalla moottori vaihtui hieman suurempaan Ford 2703E:hen, nostolaitetta vahvistettiin ja sen tehoa nostettiin apusylinterin avulla 2 100 kiloon.

Mallin tyypiksi tuli Ploughmaster 95. Uutuus korvasi vanhan mallin kesäkuussa 1966.

Pian tämän jälkeen Roadless alkoi kehittää uutta isopyöräistä nelivetoa, johon tuli Roadlessin oma planeettapyörästöillä ja tasauspyörästönlukolla varustettu etuakseli. Vanhanaikaisista ja heikoista GMC-akseleista luovuttiin lopullisesti 70-luvun alussa, jolloin pienipyöräisiinkin nelivetoihin tuli mainituilla varusteilla ryyditetyt etuperät. Kempsun akseleihin verrattuna ne kestivät kolminkertaiset vääntömomentit.

Roadlessin akselit olivat nyt markkinoiden edistyksellisimpiä, mutta muuten firmalla alkoi mennä heikosti. Suuret valmistajat alkoivat tuottaa omia nelivetojaan, eikä Roadlessin tapaisella pienellä toimijalla ollut kiristyneillä markkinoilla mahdollisuuksia. Ford alkoi muiden tavoin panostaa omiin uusiin nelivetomalleihinsa ja suostui myymään pitkäaikaiselle yhteistyökumppanilleen aihioita vain huomattavasti aiempaa kalliimmalla. Tämä yhdistettynä poskelleen menneeseen juontotraktorikehitelmään vei Roadlessin vararikkoon vuonna 1983.

Suomessa tyydyttiin vähempään

Suomi oli jonkin aikaa Roadlessin parhaita asiakkaita, sillä suuret tietyömaat ja muut mittavat maanrakennuskohteet työllistivät monta Manuel-urakoitsijaa. Uudet Ford 5000 -pohjaiset mallit kuitenkin laskivat myyntiä rankasti. Major-aikaan neliveto oli noin 50 prosenttia takavetoista kalliimpi, mutta nyt ero oli jo 90 prosenttia.

Tarjolle oli tullut myös muita vaihtoehtoja, parempia ja halvempiakin. Suomessa riitti kysyntää tehokkaille ja kalliille 6-sylinterisille Countyille, ne kun soveltuivat rakenteensa puolesta metsään, maansiirtoon ja vaikka mihin.

Vastaavan tehoinen, mutta lähes yksinomaan maatalouteen tarkoitettu Ploughmaster 90 oli täällä paljon hankalampi myytävä, sillä metsään siitä ei pienen maavaran takia ollut ja etukuormaajakäyttöä rajoitti ylikuormitettu etuakseli.

Ploughmaster oli parhaimmillaan auran tai äkeen edessä, mutta harva tila uskalsi tai edes pystyi sijoittamaan niin kovia summia traktoriin. Jokunen 6-sylinterinen Ploughmaster tänne kuitenkin kovasta hinnasta huolimatta ostettiin. ■

Tekniset tiedot: Roadless Ploughmaster 90

Moottori	Ford 590E, 6-syl., 4-t, nestejäähdytteinen suorasuihkutusdiesel kansiventtiileillä, 95 hv/2000 rpm. Syl. läpimitta 100 mm, iskunpituus 115 mm, kokonaisiskutilavuus 5416 cm³, puristussuhde 16,5:1. Rivityyppinen Simms-ruiskutuspumppu keskipakosäätäjällä ja pakkosyötöllä. Kylmäkäynnistystä varten Thermostart-hehku imusarjassa. Sähköjärjestelmä Lucas 12 V, laturin teho 420 W, startti 3,3 hv
Voimansiirto	Kuiva 13” 1-levykytkin, constant-mesh-tyyppinen vaihteisto 8+2R, nopeudet 1,9–25,2 km/h. Planeetta-tyyppinen vähennyspyörästö, tasauspyörästönlukko. VOA 570 rpm hydraulisesti hallitulla monilevykytkimellä, hihnapyörä 165 mm x 279 mm, 1100 rpm. Neliveto, taka-akseleilla öljykylpyiset monilevyjarrut, voidaan käyttää ohjausjarruina
Hydrauliikka	VOA:n käyttöakselin pyörittämä hammaspyöräpumppu, tuotto 22,7 l/min, paine 175 bar, nostoteho 1750 kg. Painonsiirtojärjestelmä työntövarsitunnustelulla
Pyörät	Edessä 9 x 24, takana 14 x 30, ohjauksentehostin
Täytösmääriä	Moottori 11,3 l, jäähdytysjärjestelmä 15,9 l, vaihteisto 17,7 l, taka-akselisto ja hydrauliikka 30,7 l, polttoainesäiliö 83 l
Mittoja	Pituus 3850 mm, akseliväli 2100 mm, leveys 1900 mm, korkeus ohjauspyörään 1765 mm, maavara etuakselin alla 250 mm, paino vakiovarusteilla 4040 kg
Lisävarusteita	12 x 36 -takapyörät, levikepyörät, hihnapyörä, erillinen käsijarru, nostolaitteen apusylinteri, ulkopuolisen hydrauliikan hallintaventtiili, momentinmuunnin, etupainot, pyöräpainot, ohjaamosuoja, maatalousvetolaite, jalkakaasu
Hinta	29 500 mk vuonna 1966, mikä vastaa noin 48 600:aa euroa vuonna 2012
Valmistaja	Roadless Traction Ltd. ja Ford Motor Company
Valmistusaika ja -paikka	1965–1966 Hounslow ja Basildon, Englanti. Valmistettu yhteensä 127 kpl, myöhempää 95-mallia vuosina 1966–1974 yhteensä 214 kpl

Roadless Ploughmaster 90
1965–1966
Hounslow ja Basildon, Englanti
Valmistettu yhteensä 127 kpl

Lue seuraavasta Koneviestistä!

Ilmestyy 28.6.

Kokeilussa etanadynamiitti

Murtolaasti halkaisee kivet turvallisesti ja siististi

Ryhmä-esittelyssä:

Avolavat

Henkilöauton perävaunut

Työmiehen lava-autot

- **Mitsubishi L200**
- **Volkswagen Amarok**

Mukana aurinkoinen Kesäextra!

Ja paljon muuta!

Tulevia näyttelyjä ja tapahtumia

Kesäkuu

- 8.–10.6. Karjalan Messut 2012, Joensuu
- 9.–10.6. Suur-Jämsän Perinnepäivät & Ajot, Jämsä
- 13.–16.6. KWF-Expo, Bopfingen (Saksa)
- 16.–17.6. Sawolaeset Perinnekonepäewät, Iisalmi
- 19.–21.6. DLG-Feldtage, Bernburg (Saksa)
- 19.–21.6. Hillhead 2012, Buxton (UK)
- 20.–22.6. Western Canada Farm Progress Show, Regina (Kanada)
- 30.6.–1.7. Kaikkien Aikojen Maatalousnäyttely, Punkalaidun
- 30.6.–1.7. Yöttömän Yön Papatuspäivät, Kemijärvi

Heinäkuu

- 4.–7.7. Okra 2012, Oripää
- 6.–8.7. Weteraanikonepäivät, Oulainen
- 7.7. Kemiön traktorikavalkadi, Axxell Brusaby
- 7.7. Mäkilän traktorimuseo, Ol´hollil, Somero
- 7.–8.7. Puhoksen Perinnepäivät, Kitee
- 14.7. Sikahyvät hytittömät, Kutala

Lisää tapahtumia Koneviestin nettisivuilla: www.koneviesti.fi/tapahtumat

Ulkomaisten näyttelyjen tiedot on kerätty ulkomaisten messujärjestäjien luetteloista. Emme vastaa mahdollisista muutoksista tai virheistä. Ennen näyttelymatkaa tiedot kannattaa varmistaa näyttelyorganisaatiolta.

Katso myös Koneviestin tulevia jutun aiheita: www.koneviesti.fi/tulevat